

RMK I. 965.

GYÖZKÖDŐ HIT

a' Testen, c' Világon, Bűnön, Ha=
lálón, Poklon és Kárhozaton;
CHRISTUSNAK
ISTEN JOBJARA
ű LESEBŐL.

Prædicáltatott a' Sáros Pataki Ecclesiában, Sz.
Marc utolsó Részénec, Rend szerént-való
magyarázásának alkalmazásával,
23 Junii 1658-ben

PATAKON, Nyomtatott ROSNYAI JÁNOS által.

Nemes és Nemzetes
ZAKANY ANDRAS és SZIRMAI PETER
Uraméknak:

*Együtt, a' hires neves SAROS PATAKI SCHOL-
lának, méltóságos CURATORINAK; külön pedig,
Amannak, a' Méltóságos öreg FEJEDELEM ASZ-
SZONY a' mi kegyelmes Afziszonyunk ó Nagysága Ud-
vari első Rendő Szolgájának, s egyszer s mind Tanácsá-
nak; Ennek pedig, Magyar országgi Tábla Assessorának és PALATINVS
Vram ó Nagysága, Gross VESELYINI FERENCZ Vram Fő ember
Szolgájának, s Tanácsának; nekem jó akaró Vraimnak és Christu-
ban Atyámfainak: Istenül minden kegyelemben bővülkő-
dést, s boldog hofszszu életet kívánok.*

*Emes és Nemzetes Vraim, né-
kem Christusban kedves A-
tyámfiai! Későn ha serkentem
én, Prædicatioimnac nyom-
tattatásához, és azoknak kö-
zönséges haszonra (ha mi a' féle lehetne ben-
neck!) kiadásához. Elrongyolodott a' sűrű
fok nyavalyák miat életem, ha élet nevet ér-
demel: mert a' szüntelen sennő embernek, élete*

4 E L Ő L J A R O B E S Z E D.

nem élet, hanem vajadás, és szűnetlen halál: f=talám hogy most serkentem hozzá, *prophe-*
tia nékem, hogy úgy járok, (mely hamar, tud=
ja csak az Isten) mint a' gyertya, mely akkor
ég világosbtkán, f=nagyobbatka lángal, a'
mikor már szintén fogytára jut, f=el=akar alunni.
Nincs-is fokszór több egy lépéfnél, köz=
tem f=a' halál közöt.

Meg=vallom hogy nem ártot volna e'hez
előbb fognom: ilyen a' holnapozás; mellyet
nem=is mentek. Mindazáltal hiszem hogy az
én kegyelmes Uram Istenem, a' *kiben hittem*,
és a' kinél azért *kedves ember, a' kész szív*
2. Cor. 9. 12. vagy jó akarat először jelen lévén, a' *mije va-*
gyon, nem azért a' mije nincsen; az én időm=
nek ez erőtelen f=roshatt részén, mint valami
csámბás állaton való tereh vitelemet a' *Sátor-*
hoz, nem utálja-meg, hanem bé=veszi, ha csak
Exod. 17. 4 *kecskeször* gyanánt-is, f=meg-szenteli a' köz
jóra. Mellyet hogy cselekedjék-is, alázatossan
tisztetem ő Sz. Felségét érette. Hogy

E L Ő L J A R O B E S Z E D. 5

Hogy kegyelmetek becsülletes neve
alatt bocsátom ezt ki, egyéb oka nincsen, ha=
nem hogy bizonyfágul, és örök emlekezetre
fel-függesztetett Táblácskávul hagyam ezt, az
én kegyelmetekről való jó ítéletem, és nagy
szeretetem felől egyéb fok szép benne=valo
ajándékokért, és közönséges hasznos szolgál=
latokért-is ugyan; de kiváltképpen az Isten di=
csősége f=igazfága mellet való nagy buzgófá=
gáért, mellyel (némellyike részéről kiváltkép=
pen) csak nem maga meg=emléztéig forván,
az el=mult egynéhány éftendőkbéli Egyházi
zenebonáknak istenes le-csendesítésekben,
és köztünk a' szent békefégnak helyre állatáfa=
ban, B A X A I S T V A N Urammal (ki-is fok
e'béli buzgó fáratságiért nevezetet érdemel)
f=több egynéhány keresztyén nagy Rendek=
kel együt (kiket-is neveken, ha itt nem neve=
zük-is, esmér és tud a' ki mindent tud) kivált=
képpen=valo czközül engedé és adá magát.

*3

Ma-is

6 ELŐLJÁRO BESZED.

Ma is penig ezen szent tűz kegyelmeteket,
mind az Ecclesiáknak hasznokra nézendő dol-
gokban, s mind a' mi kegyelmes ASZO-
NYUNK ō Nagysága, ez SAROS PATAKI
Scholájának, ha mikori, mostani szép virágzó
s nevedő voltára való ferény vigyázásban
és gondviselésben, egyaránt melegíti, es égeti.

Vegye kedves áldozatul az irgalmas Isten,
e' kegyelmetek kegyelségét: még emlekeze-

PROV. 10. 7. *ti is légyen boldog, ez után többekre, nagyobbakra segélje kegyelmeteket: és a' kegyelmetek-*

2. COR. 9. 2. *től ki ment buzgoság, indécson fel több so-*
kakat is! Amen! Sáros Patakon,

19. Junii, 1658-ben.

Kegyelmeteknek Szolgája

MEDGYESI PAL.

GYÖZ.

GYÖZKÖDŐ HIT

a' Testen, e' Világon, Bűnön, Halálon, Pok-
lon és Kárhozaton;

CHRISTUSNAK
ISTEN JOBJÁRA
ÜLESEBŐL.

MARC. XVI. v. 19.

Es üle az Istennek jobjára.

Gy vagy az egész vers: *Az Ur azért minekutánna szollot volna nekik, feleltek menyben, és üle az Istennek Jobjára. Es üle ugymond, az Istennek jobjára. Egyike ez a' mi derék fő Hitágazatinknak; mely bé vagon foglalva az Apostoli Credóban is, melyben a' Hitnek leg nagyobb és főbb Agai-bogai (mellyeknek hívése nélkül ember nem idvezülhet) irattattanak bé. Nagy dolog, nagy titok, kevéssé szóval adattatik ki: melyhez képest a' szónak fontosoknak és terhefeknek kell ittenni. Hogy azért az egész dolgot megérthessük; a' szók-*
kat

G Y Ö Z K Ö D Ö H I T.

kat szükséges legelsőben-is külön külön meg forgatunk; s az után egyben foglalva is magyarázunk. Honnan a' Tanufágnak fundamentuma ki-mutatodik: mellyet világosan ki-hozván, arról fogunk osztán, Isten lelkének vezérléséből derékképpen elmélkedni. Segéljen rejá a' mi jó Istenünk!

Es üle az Istennek jobbjára. Jobbjára (hogy ezen kezdjem) vagy *jobbaira* a' mint a' Götög szó tartja: a' *Jobb* vagy *jobbja* közönségesen s tulajdonul, a' dolognak akar lelkes légyen az, minémő az ember, és az érzékenyes oktalan állatok; akar lélek nélkül való, minémő az *oszlop* 1 Reg. 7. v. 2 1. &c; ez illy dolgoknak részéről vagy tagjáról és oldaláról mondatik. Melyhez képest, ez szónak alatta is értetnek ezek: *kéz, oldal, így: jobb, kéz tudniaillik, vagy jobb kézről; jobb, oldal tudniaillik, vagy jobb oldalul, az az, felől: vagy többedés számban* (mint a' mi leczkénkben vagy on, *ἐκ δεξιῶν, scilicet περὶ ἄνω, a' mint Joh. 2 1. 6. ki fejeztetik) a' jobb részek felől. Nem tulajdonul a' Jobb* vagy *jobbja*, sőt a' jegyz; a' többi közöt, hogy csak az elő kelhetősökről, s' a' mi fel-tört czélunkhoz valókrul emlekezzem, jegyzi a' legkedvesb szerelmelesb dolgokat, a' szerint a' mint a' jobb kéz leg-kedvesb, leg-szerelmelesb keze embernek. Lásd Matt. 5. v. 30: *Ha jobb kezéd, az az, a' mi leg-szerelmelesb is nállad, meg-botránkoztat tégedet, vágd-el azt, &c. Benjamins,* ezokon nevezé így Jákob, mely annyi mint *jobb kéznek fia*, mert olly kedves vala a' néki, mint a' önnön jobb keze, Gen. 3 5. 18. Jegyez a' Jobb kéz erőt hatalmat-is; a' mint a' jobb kéz, jobb oldal felől-való hely-is, becsülletet, méltóságot. Lásd. Ijob. 40. 9. *meg-tartot téged a' te jobb kezéd, az az, erőd hatalmad. A' Mofes* énekében-is Exod.

G Y Ö Z K Ö D Ö H I T.

is Exod. 15. v. 6, 12. *A' te jobb kezéd, oh Jehova meg-vontotta az ellenséget; az az, a' te nagy erőd és hatalmad. Ki-nyujtottad a' te jobb kezedet, az az, meg-mutattad a' te erődöt, és el-nyelé őket a' föld.* Az Anyaszentegyháznak becsülletes állapotját akarván ki-fejezni az Isten Lelke Pál. 4 5. v. 10, azt mondja, hogy *az, a' Lelki Királynak jobb keze felől helyezettet.* Mint értjük már, ezekhez képest, az *Isten Jobját, jobbjait* (mely szókkal elegyesleg él az Istennek lelke ez szent titokban, Lásd Eph. 1. 20. &c ?) Ercsük-meg csak e-lébb, mint értetik itt az Isten neve. Mely mikor az igaz Istenről mondatik, két képpen jegyez: *ουρανός, και ἰσχυρός, állati képpen, az az, az Isteni állapot közönséggel, mint Deut. 6. v. 4. &c; s- személyi képpen, az az, valamellyik Isteni személyt, mint Act. 20. 28. Itt-is a' leczkében személyi képpen értetik. De mellyik személyt kel érteni? kétségnélkül az Atyáét, mint mind a' Hitnec analogiaja egyezéte hasonlító volta; s- mind amaz allandó *Theologica Regula* tartja: *Dei nomen relaté ad Filium, Patrem denotat:* az Isteni név mikor az a' Fiura nézve, vagy arra való tekéntettel emlegettik, az Atyát jelenti. *ült* azért az *Istennek* az az, az Atyának *jobbjára* vagy *jobbaira*.*

Az Atyának a' ki örökké-való Isten, tulajdonul se jobb keze, se jobb oldala nincsen: s-chez képest jobb felől való része, s- helye sincs néki, hogy tulajdonul mondhatnók: *az ő jobja, keze, vagy oldala, vagy részei felől;* mivel mind ezek testi dolognak tulajdoni. Azért itt hasonlítás szerént értetik az Isten jobja, jobjai, vagy a' jobb keze, a' jobb oldala, a' jobb részei felől való hely. Az hasonlításnak fundamentuma az, hogy a' mint felyebb fejtegetők, a' jobb kéz leg-szerelmelesb kéz, és a' jobb felől való hely, a'

A

becsül-

Gen. 48. v.
13, 14. a
21. dikig.

1. Reg. 1.
19.

becsültesb, a' méltóságosb hely: ezokáért a' kiket leginkább meg-akarnakbecsülni, jobb felől álltadják, mint Joseph *Manassét* Jácobnak: és ellenben Jácob *Ephraimot*, jobb kezének nem amaz első szülődre, hanem erre tételével emelé a' nagyobb és felsőbb becsületre, méltóságra. Ezen okból Salamonzis, az annyát Bethsabet, hogy a' hozzá ménc, jobb keze felől ülteté: e' szerént az Isten jobba ez helyen, jegzi az ő buzgóságos nagy jó kedvét, szerelmét, és igen nagyságos erőt, hatalmat, becsületet, és méltóságot.

Az Istennek jobbjára *ült.* ülni, e' szó-is vétettetik vagy *tulajdonul*, vagy a' *kívől.* *Tulajdonul*, valamely ülő helyben le-bocsátkozni az ülő részben, s ott vesztegleni: melynek ellenében vetetik a' fel-kelés, fel-állás, menés. Itt igy nem értetik az *ülés*, nem-is ezekhez a' lelki dolgokhoz való. *Tulajdonság kívől*, vagy *nem tulajdonul*, sok dolgokat érthetni az *ülésen.* Mihaszna szükségtelen számlálásával mind azoknak, időt tölteni. Elég lesz, ha az ide valókat emlétem. *ülni* azért, nehánykor annyi, mint meg-szünni, nyugodni, mint hogy az ülésnek vége a' nyugodalom-is; miként ellenben a' fel kelés, valamely cselekedetnek okáért szokot lenni, mint Davidnak ama' szavában Pál. 127. 2: *Hijában néktek* (Tremellius fordérása szerént) *a' kik, jó hajnalban kelnek-fel, és későn ülnek-le:* az az, jó idején fognak a' munkához, és későn estve szünnék-meg attól, s-mennek nyugodni. Másodszor; az *ülés*, becsületnek, birodalomnak, vagy hatalomnak és méltóságnak-is jelensége. *Láttam a' Jehovát székekben ülni,* &c. igy szól vala Micheas Achábnak; az az, láttam az ő birói hatalmát gyakorlani. *Esmérik az ő Urát* (amaz serény okos Aszfzony Urát a' Pelda-befédek-

1. Reg. 22.
19.
Prov. 31.
23.

dekben) *a' kapukban, mikor ül a' tartománynak véneivel;* az az, midőn nagy becsületre, hatalomra és méltóságra emeltetik az.

Ezeket igy meg-értvén, tudhatni már mit tégyen az *Isten jobbjára való ülés:* ugymint Christusnak, mint közbenjárónak, e' földön ő végben vivén tökéletesen dolgait, menyben, a' hova fel-ment, fok nehéz munkái után, megnyugovását, és azt a' nagy kedv talalását az Atyánál, s-abol való fel-magafszaltatását, oly nagy felsőségre, oly nagy becsületre, hatalomra és méltóságra, melynél Isten után nagyobb őt a' hoz hasonló sincsen. Isten után mondom, mert nevéid, hogy ez, a' tulajdonul Isteni méltóságban-való részesülés őt volna, mivel az *közölhetetlen* te-remtett állattal; nem-is vőtt Christus, az ő Isteni természetiben, ez fel-magafszaltatásban egyebet, hanem annak csak az alázatos test büroka alar el-rejteződéséből-való derék és világos ki-nyilatkozását. All tehát, ez a' derék fel-magafszaltatás, nem az Isteni tulajdonságokban való részesülésben, hanem oly méltóságra való emeltetésben, melyhez hasonló s-fogható semminémő pusza teremtet állatban nincsen s-nem-is vőlt, sem lesz soha: melynek alá vanna vetetvén, az őrdögöknek minden seregi, és még a' dicső Szent Angyalok-is, kik mindnyájan e' dicső Királytul halgatnak, s-ötet uralják. Ezt pedig nem a' végre, hogy immár abban a' nagy dicsőségben Christus Urunk csak vesztegelen, s-hivalkodva lába logatásával ott üljön; hanem hogy az Atya képében, menyen földön mindencsak tellyestén birván és igazgatóván, az ő Anyafzente gyházának ellenségit hatalmassan meg-zabolazza a' hiveket pedig, *kiket az ő Atya néki adot*, oltalmazza: és a' melly nagy

Ez. 43. 8.

Jan. 17. 12.

G T Ö Z K Ö D Ö H I T.

12
idvefséget ö nékik, e földön éltében nagy bajal, tőkélle-
tellen meg szerzet, abban öket valósággal is félzécse, s
applicallya, rájok ízabja s adja azt az idvefségnek köntö-
30
sét: ez életekben, a' Meg-igazításokban, Fiakkáfogadások-
ban, és Meg-szentelésekben; holtok után pedig Meg-dicsőé-
tésekben, tellyes és tőkélletes idvezetésekben. Hogy így, ö
mindeneknek Uroknak lenni, esmértecsék, és tiszteltel-
sék.

Haljuk a' Sz. Lélek nyelvén is e' magyarázátját Christus
Urnak, Isten jobjára ülésének; mely rövid és hatható
Eph. 1. 20.
szóckal ugyan ezen: Eph. 1. v. 20. &c. *Mely ö nagy erejét*
21, 22, 23
meg-mutatta Christusban, mikor ötet feltámasztotta az halálból,
(mond immár) és helyhezette ötet az ö jobb kez e felől menyek-
ben. Sockal felebb minden birodalomnál, hatalomnál erőnél és
uraságnál, és minden névnél (méltoságnál) mely neveztetik nem
csak e' világon, hanem a' következendőn is. Es mindeneket ve-
zet az ö lábái alá, és ötet adta fejevé mindenekben az ö Anya-
szentegyházának. Mely az ö teste, és tellyesége annak, a' ki bé-
tölt mindeneket mindenekben. Az szóknak és szollásoknak
fontját, a' tanúság alat világosán meg-fogjuk érteni. Má-
Phil. 2. 6,
7. 8, 9, 10
süt is, ugmint Phil. 2. 6, 7, 8, &c. *Christus mikor Isteni for-*
mában volna, &c. hasonlatos lött az emberekhez (az az ember-
rélétt) &c. Es---magát meg-alázta, engedelmes lött mind a'
halálig, a' keresztnek haláláig peng. Annak-okaért az Isten is
ötet felemagasztalá, és ajándékozta neki oly nevet (méltoságot)
mely minden név felett való. Hogy a' Jesusnak nevére minden
térd meg-hajjon, mennyeicéké, földicéké, és föld alat lévőké (az
az esmérjék s valják tiszteljék mind a' menyben, s mind a'
földön, és a' föld alat lakók, ugy-mint az ördögök, s minde-
denck, ez ö nagy méltoságát) Es minden nyelv valja, a' Jesus
Chria

G T Ö Z K Ö D Ö H I T.

13
Christust Urnak lenni, az Atya Istennek dicsőségére.

Tanuljuk-meg innét: *Az Ur Christusnak, mint mi e- Tanúság:*
des Közben-járonknak, az az ö igen felséges felmagasztal-
zatása, melyet menyben menyen nyert az Atyától; oly
erős fundamentuma s-kö-szála a' mi hitünknek, tőkélle-
tes meg-igazulásunk, s-minden bizonytal- való idvezé-
lésünc felől, hogy azt már semmi nemü kárhoztatás, és
kárhozat meg nem mozgathatja.

Mivel meg-értök világosán, hogy egészzen arra való,
e' Christus fel-magasztaltatása, hogy minden teremtet-
állaton, Angyalon, ördögön s-mindeneken ö neki hatal-
ma s-Urasága lévén; valakiket ö meg-váltot, hatalmaf-
son ellen álhatatlanul mind végig meg-tarcsa s-idvezécse-
is azokat: Hát bizony meg-mozdulhatatlanul áll, ez az
nagy idvefség a' Híveknek számokra, nem hogy e' világnak,
de még az ördögöknek is minden seregek ellen.

Ezen szép, Lélek vidámító Biztatást, s hitnek győze-
delméet hozza-ki szent Pál, ez nagy fundamentumból,
Rom. 8, kezdvén a' 29-dik versen, a' 35-dikig: *A' kikes Rom 8:34:*
öröktül fogva tudot, azokat el-választotta, &c. &c. el-hija---
meg-igazétotta---meg-dicsőétette. Mit mondunc azért ezekre?
Ha Isten velünk, kiesoda ellentünk, &c. &c. Kiesoda vádolja az
Istennek választottit? Az Isten az, a' ki meg-igazét. Kiesoda a'
ki kárhoztatná? Christus az a' ki meg-holt, söt a' ki feletáma-
dot, ki az Istennek jobján is vagyon, és esedezik mi éret-
tünk. De jera' mi leg jobb épületünkért, és ez vigasztaló
nagy fundamentum erejének mentől világosb s-lárhatosb
ki-nyilatkoztatásának okaért, vegyük réndben az Okokat,

G Y Ö Z K Ö D Ö H I T.

mellyeknek még csak magvait hintetjük-el; és az e' végte szolgáló itt elrejtetett titkokat, ugyan derék képpen fe-
szegessük ki, Isten segítségéből.

Okai. Két karban állatom az Okokat, mellyeket ugyan csak a' fel-vőtt s' meg-magyarázott igékből hozok-ki. Minden-
nikrendben leg alább két két Okunk léfzen. Az Első kar-
bélieket szolgáltartja nekünk e' szollás formája: *Ule* ugy-
mond Istennek jobbjára; hogy ide *ülésnek* nevével feje-
zi-ki, e' nagy Fel-magafzaltatást. A' második karbélieket
vélszem, ez *jobbra ülésnek privilegiumból*, méltóságiból;
és Christus e' fel-magafzaltatásakor állapotjából; hogy
őtet ez állapotjában nem csak a' maga egy személyében,
képeben keljen gondolni; hanem a' miénkben-is: mint
Közönséges személyt.

I. 1. Elsőben azért, illyenec az Okoc: Mert ez az Isten-
jobbára *ülés s'ültetés*, czáfolhatatlan nyilvánással mutatja,
bizonyéja, hogy Christus mi éretünk tőkéllelesen eleget
tött, és hogy az Atya-is tellyes meg-elégedéssel bé-vőtte
azt. *Ule*: meg-értők hogy nyugovásnac jele a' le-ülés, a'
munkának tétele, s' végben vitele után. Christus Urunk-
nak azért ez az *ülésre*, az az, nyugodalomra bé-menetele
s'be-ülése, nyilvánással mutatja, hogy dolgát tőkélle-
tesen végben vitte, az az, eleget tött. Fontos és világos
szó az Apostolé Sid. 10. v. 12: *E' pedig* (Christus) *egy ál-
dozattal* *áldozván mind örökké a' bűnökért*, *ül az Istennek job-
ján*. Itt az Apostol, a' Christus áldozatjának erejét, és fel-
léges voltát, az Ov Testamentumi Papokéjával, egyben
vetvén, azt jeleníti a' felső 11-dik versben, hogy azok a'
Papok állottak, *naponként áldozván az áldozatokkal*, *mellyek
sója a' bűnt el nem vehetik*; Christus ellenben az ő áldozatján-
valála

Heb. 10. 12.

G Y Ö Z K Ö D Ö H I T.

15

valáldozván örökké le-ült az Istennek jobbján. Jegyezzük-
meg, mint veti egymás ellenében az *fenn állást* és *le-ülést*;
amazt, mint végben nem ment, s' bűn el-vételben nem
végeződött eselekedetnek jelét, mely okból-is kellett
oly *gyakorta* elő álván áldozniok; ezt pedig, ugmint a'
le-ülést, miut tőkéllelesen egytzer végben ment bűn el-
vévő áldozatot: mivel ez szókat, *mind örökké*, az *áldozatra*,
nem az *ülésre* kell vinni, hogy e' legyen az értelme: mind
örökké meg-maradó erejő áldozattal áldozot, mellyet
nem szükség volt egyszernél többször mivelni, a' mint el-
leben az Ov Testamentumi Papokét. Vessé őszve ezt az
14-dik v-sel: *Egyetlen egy áldozatjával*, *tőkéllelesé törté*
mind örökké (itt-is azon szó lévén) *azokat*, *a' kik meg-szen-
tetetnek*. E'hez képest fellejebb c. 4. 10. mely világosan
mondja-ki: *A' ki bé-ment a' nyugodalomban* (Christusrol
szólván tőképpen) *meg-nyugot az ő eselekedetétől*, *miképpen
Isten-is az ővéntől*. *Második Ok*, mert ezen *Jobbjára ülés*, s'ülté-
tés, azt-is nyilván mutatja, hogy az Atya, a' Christus
elégtételivel szintéden szintén meg-elégedet; egyébként
menyben sem bocsáthatta volna őtet, nem hogy magá-
hoz öly közel engedhetre-vólna menni, annál inkább az
ő jobbjára ülni. Ezokon lőn az elébb említett helyekben
Hebr. 10. v. 10, 11, 12. a' Christus egy áldozatjának, az
Ov Testamentumi Papokéi-val való őszve-vetése; hogy
annyival világosban ki-teczenék, a' Christusénak fogana-
tos volta, tudniaillik hogy az a' *bűnököt el-vőtte örökké*, és
immár többé nem szükség ő neki áldozni, mint az Ov
Testamentumbéli Papoknak; hanem bé-menvén meny-
ben, *le-ült ott az Atyának jobbján*: mutatni akarván, igen-
nyilván pedig, hogy ő a' koraz egy uttal, oly elég-tévő
áldo-

i. 10. 12. v. 12.
n. 10.
Heb. 4. 10.

áldozatot vitt fel, mely Istennek teczet f-teczik-is ^{eis tō dō} ^{lwekēs} örökké: minckokaért ő-is c' dolognak bizonyoságra, az Istennek jobb kézfelől foglalt helyet magának; és így abban az menyeci udvarban, Isten után a' leg-felsőbb helyet birja. Így e'képpen az ő, Istennek jobbjára ültetésé, csalhatatlan jele, az ő kiváltképpen-való és leg-felsőségbe kedv-találásának, áldozatjával, szent Attyánál. Az emberi szokásban-is (melyből veszi ez szollások a' Szent Lélek) így vagyon: a' kikhez e' világi hatalmasfok, leg-nagyobb kedvet, s becsültelet akarnak jelenteni, jobb kezek felől ültetik azokat, mint Salamon az

1. Reg. 2. 19. Annját, miként fellyebb meg hallók. Nagy, igen nagy kedveség-is volt ez, mellyre az Atya senkit az után nem

Heb. 1. 13. méltóztatott: *Mellyeknek mondotta, minden Angyalok közül valaha, úgy az én jobb kezem felől? E'hez képest, Phil. 2. v. 9. nem csak így mondja c'ről az Isten lelke, hogy felmagasztalta; hanem a' mint a' Görög szó vagyon (ὕπερ ἄνωγει) superexaltavit, felnél fellyebb magasztalta: a' mint sohasemki egyéb fel nem magasztaltatott, mivel ezzel, az egek-*

Heb. 7. 26. *nél-is magasztalásosb lótt.*

II. Második rendben, ilyen fontos Okok adattatnak előnkben: Elsőben-is, ez Isten jobbjára ülésnek *Privilegium*iból, méltóságiból. Kettő itt a' *Privilegium*. 1. A Hatalomban, Erőben és Felsőségben való Felsőség. 2. dik, a' Méltoságnak és Birofágnak, itélői biroi Elraságnak Felsőége. 1. Az Elsőt (a' mint a' másikat-is, mint majdan megértjük) ez szollás: *ülni Istennek jobbján*, hozza magával, miképpen Christus maga ezen dolgot említyén, magyarázza: *Ennek utánna meg-látjátok* (a' fő Pap kényszerítésére felcelyén szent Máthénál) *az embernek fiát ülni a' hatalomnak* (la a'

Mat. 26. 9.

(la a' hatalomnac mondja) *jobbján*. Így az Ephesusbélickehez irott Levelben-is: *A' maga jobbjára helyezette őtet*, Eph. 1. 20. az az, annyira fel-magasztalta, hogy *mindenek* már, az ő ²¹ *lábai*, hatalma alá vannak vettervén. Mely forma szollás, az Erő-hatalomban, leg-nagyobb Felsőséget jelent, mely semmi egyéb teremtet állatnak sem Angyalnak sem embernek nem adatott: kiknek egyikének-is, nincsenek egyéb dolgok lábok alatt, az az, annyira, foly alacsonul nem vettettek alájok, hogy azok, ő *Vasallusnak*, megvörttyinek, Holdoltattyinak, mondarrathatának: kiváltképpen pedig nem *mindenek* mint Christus felől állítja az Apostol a' 8-dik Soltárból, a' Sidókhöz irott levélben: Heb. 2. 2. mert nem Angyalokról sem Adamról szoll (kiknek mindenek lábok alá nem vettettek azt mondja v. 5.) hanem ugyan csak Christustól, v. 7, 8, 9, *kiült a' hatalomnak* vagy Felsőségnek *királyi székében*. Es hogy az ő birodalma annál könnyebb lenne, ugyan *samohul vetette* (az Atya) *minden* ¹¹⁰ *ellenségit néki lába alá*; melly leges leg-nagyobb diadalom, ¹¹ vagy győzködés-is e' világon. Mi okon bizot pedig az Atya ily nagy hatalmat rejá, s miért? egyátallában azért, hogy önnön maga nem más, légyen minden ő követségének, s akaratjának azok felől, a' kikért meg-holt, executora, ki szolgáltatoja és végben-vivője, mint világossan jelentetik Heb. 9. v. 15: *Azért ő az Új szövetségnek közben járója*, Heb. 9. 2. *hogy meg halván &c. a' hivatalosok, az örökké való örökségnek ígértesit vennék*. Hogy csak egy-is az ő örökköfői között kártné vallana. Hiszem derék nagy bizonyos s bátorságos állapot ez a' hiveknek! *Adtál néki*, így szoll önnön maga, amaz ő könyörgésében szent Jánosnál, *adtál néki hatalmat* Joann. 17. 2. *minden testen, hogy valakiket néki adtál, adjon azoknak örök életes,*

G Y Ö Z K Ö D Ö H I T.

18. *életet.* S-azért vigasztalta, felmenetelekor Tanítványit, ti fiztekben forgolódásoknak gyümölcsös volta felől, illyen képpen: *Adattatott nékem minden hatalom menyen és földön.* Mely nagy biztatás és bizodalom e' nekünk! *A' mi édesfejük, az Istennek jobján ül; mi az ő kezében vagyunk,* mint szent Janosnál szoll; és egész minden ő és mi ellenségink lábai alatt: ki verhetne hát ki minket? *A' Jelenéinek könyvében, azt mondja Christus: Nállam a pokolnak és a halálnak kulcsa.* *A' kulcs az Írásban hatalomnak és méltóságnak czimere.* Azért sem e' világ áll ajtaján, mely a' Halál, senki ki nem vitethetik; sem a' Pokolén, mely tágas ut az örökkévaló tömlőczre, bé nem vettethetik, Christus hire s-akarata nélkül. Sőt szent Mathenál, a' Menyország kulcsai is ő nálla, ő kezében vannak, s-meg nyitja azt a' kiknek akarja. Fel-támadásában nyilván meg-bizonyította, s-meg láttatta, hogy ő nálla a' Halálnak és Pokolnak kulcsa, mert meg-nyitja az ajtókat, s-ki-jöt onnan: Fel-meneteleivel és Isten jobjára ülésével is, hogy a' Menyország kulcsaival is ő bir, mivel bé-menvén oda, az ajtót meg-nyitotta, s-nyitva hagyta. Ki veszthetne hát el minket, s-verhetne pokolra, menyországból ki zárván, a' mi részünkrol lévő édes Jesus Christusunknál lévén mindeneknek kulcsa?

2. Masik *Privilegium*, mely ez Istennek jobjára ülésben vagyon, a' *birojt, avagy ítélet ítéltbéli méltóság.* Az ülés a' Törvényben, a' Birák jussa, s-méltósága. *A' Király azt mondja Salamon Prov. 20. 8., ha az ő ítéltő székiben ül, el-olvasatja a' hitetlent szemével,* az az, mikor a' Biró gyakran székét ül, s-folygak a' törvények, az istentelenség meg-zabolázódik, Azt jelenti azért ez Christus székben ülésis, hogy

G Y Ö Z K Ö D Ö H I T.

19

hogy ő néki *adattatott minden ítélet,* ő gyakorolja és szolgálta azt. Ercsünk magától Idvezétönktől, e' felől is. Azt mondja szent Janosnál 5. v. 21, 22: *A' Fiu a' kiket akar meg-elevenét. Mert az Atya nem ítélt senkit, hanem a' telhes ítéletet a' Fiunak adta.* Immár azért, ha az, a' ki annyira szeretet minket, hogy életét is le-tötte meg-holt érettünk (mely-nél nagyobb szeretet nem is lehet;) ha mondom ez minket illy igen szerető édes Idvezétönk léfzen a' Biránk, micso-da kárhoztatástul félhetnénk? *kicsoda a' ki kárhoztat? a' Christus az, a' ki az Atyának jobján ül.* Ezt hozza maga-is ki, Idvezétönk innen, abbol tudniailik hogy ő néki *adattatott minden ítélet* Biróság, a' mint a' 22-dik v-iben vagyon.. Látid a' következő 24-dik versben: *A' ki hiszen, nem megyen a' kárhozatra.* Ezt penig a' végre, hogy ez ő Birósága felől való elmélkedés által bizonyosokká tenné a' Hivőket, hogy *nincsen semmi kárhoztatások.* Ugyan-is, mi szükség ott az egyéb alsóbb Tisztektől, a' Porolzióktul, Hoheroktul &c felni, az holot a' fő Tiszt, a' Biro maga-fogja mellettünk?

De mind ezek felett, abban-is derék Okunk vagyon, a' Tanuságnak meg-állatására, hogy Christus nem csak maga képeben ült az Istennek jobjára; hanem mint *Közönséges Személy* is, mi érettünk. *Elsőbensis,* mint Fő. Midőn szent Pál Eph. 1. v. 21. fontos és fennyen-valo beszéddel számlája, miben állyon az a' Christus, Istennek jobjára magasztaltatásabéli hatalma: *helybeztette* ugy-mond, *ötet az ő jobb keze felől menyben, sokkal fellyebb minden biradalomnál, hatalomnál, erőnél és uraságnál; és minden névvel, mely nevezte-tik nem csak e' világon, hanem a' következődön-is; és mint veszet mindeneket néki lábai alá, ezzel fejezi bé: és ötet töre-*

Bz

(vagy)

26 *GYÖZKÖDÖHIT.*
 (vagy a' mint a' Görög szó tartja) *adta fejévé mindenek felett,*
az Ecclesiának. Vegyük jól észünkben, mi mondásék itt fe-
 lőle: tudnia illik hogy ő mindeneken helyhez tetett, nem
 az önnön őszintén- való személyi jufsában s részében,
 csak maga szerént, menyiben az ő néki örökége, és ő I-
 sten Fia, mint Sid. 1. v. 3, 4, 5. állattatik; hanem mint Fő,
 az Anyaszentegyháznak feje. Vigyázzunk a' Szent Lélek
 rendire a' szóknak ejtésében: *és őtet adta fejévé* (mert így
 vagyon a' Görögben) *mindenek felett az Anyaszentegyháznak;*
la itt ez czickely, mindenek felett, ez kettő köziben vagyon
léve, adta fejévé, ismét, az Anyaszentegyháznak: e' végre
 hogy meg-mutassa, hogy Christus mindeneken helyhez te-
 tett, *az ő Anyaszentegyházára nézve.* Ugy annyéra, hogy
 nyilván láthatjuk, hogy a' mi tekintetünk, és közünk- is
 benn forog s oda foglaltatik edes idvezítőnknek Fel-
 magasztaltatásában, s ugyan hagyományból penig: mert ez
prerogativa, méltóság ott mondattatik hogy adatott ő
 néki. űlt, nem magánn mint *Fiu,* hanem mint *Fő;* és mint
Fő- is, nem *Test* nélkül, hanem azzal: tehát, szükség hogy
 a' tagok is ő véllé. Azért adattatik is hozzá, a' követke-
 zendő 23. dik versben: *Mely* (Anyaszentegyház) *ő teste*
tellyesége: honnan ki- jó, hogy Christus, minden ő Tag-
 jai nélkül, nem *tellyes* nincsen *tellyesége:* és inkább (ha ké-
 pesség volna) az eget is oda hagyná, ha csak egy hijockal
 lennének is az ő Tagjai: féltség és csonka test lenne, ha
 csak egy lábujja nélkül lenne- is. Fel- vőtte ő a' mi *Testünk,*
 és az égben bé- vitte, s hadta nállunk itt e' *Földön* az ő lel-
 két, zálagul és erős bizonyosságul, hogy mi- is utánna me-
 gyünk.

Sőt e' felett továbbá és Másodszor, nem csak mi Fe-
 jünk.

27 *GYÖZKÖDÖHIT.*
 jünkkől, avagy mint mi Fejünk mondattatik hogy űlt, ha-
 nem hogy mi- is *vélle egy űt űttettünk.* Haljuk a' követke-
 zendő Réfízben v. 6: A' mint *Christussal* (közönséges sze- Eph. 1. 6.
 mélyül lévén ő) *együt támadtunk fel,* együt mentünk fel:
így menyben- is ő benne együt helyhez tettünk. A' Görög szó
εναρτισ, mely nem csak *menyben* térszen, hanem a' *mena-*
nyen felül- valókat, in supercelestibus. Mellyel előnkben ad-
 ja hogy itt a' *Menyben,* nem annyira helyet, mint méltosá-
 got kellyen érteni, az az, igen felséges állapotot, mint
 e' Izollás, *minden egék felett,* jelenti. Nem ugy mindazál-
 tal, mint ha czzel a' Christusnak *Isten jobján* személy sze-
 rént *való léte,* az oda fel ki- adott magyarázat szerént, ama'
 hatalomban való nagy felségért vétettévé az, közzé
 lőt volna mivelünk, mely egyedül csak Christus része f-
 méltosága: mint a' Sidokhoz írott Levélben mondja vala
 az Apostol: *Melynek mondta az Angyalok közzől valaha, űlj* Heb. 1. 13.
az én jobb kezem felől? hanem menyiben az ő égben *ülése,*
 csak így meghatározatlanul fejeztévé a' ki, érttetetik,
 mi jussunkul, s képünkben, mint közönséges személytől
 cselekedtetnek, miveltnék lenni: mely szerént bizonyof-
 sá tétetés- is nekünk, a' mi oda helyhez tetésünk felől ő
 véllé edgyüt, hozzánk illendő képpen, vagy illendő lé-
 günkhez képest. Am nyilván ki- fejezi- is ezt a' mennyei
 szozat, a' Jelenésben: *A' ki győzedelmes létszen, együt űlre-* Apoc. 1. 11.
tem velem az én királyi székekben, mint én- is-... ülök az én A-
tyámmal az ő székekben. Ihol a' szép hasonlatos állapot, noha
 nem azon mértékkal, nem egyenlő képpen: mi űlünk a'
 Christus királyi székekben; de ő (Christus) egyedül az Atya
 királyi székekben: az az, ő egyedül az *Isten jobján;* mi a' Chri-
 stusén, mint nyilván- is mondatik eza' Soltárban: *A' se-*
jegye-

Pfal. 45. 9. jegyessed úgy mond vagyion a' te jobb kezed felől, aranyas öltözetben.

Még-is többet mondok (mely-is annyival inkább bizonyítja a' Tanúságot, s-neveli a' mi bizodalmonkat) az-is nyilván állattatik az Evangéliomban, még pedig Idve-

Mat. 19. 28. zétönk szavával, hogy Mikoron az Embernek Fia ül az ő dicsőségének királyi-székeiben, mi-is ülni fogunk tizenkét székekben, és meg-ítéljük az Izraelnek tizenkét nemzetiségét. Hogy ez minden Hivekre, s-nem csak az Apostolokra tartozza

1. Cor. 6. 3. zék, vesd őszve az 1. Cor. 6. v. 2: Avagy nem tudjátoké hogy a' Szentek meg-ítélék e' világot---e' világ ti általatok ítéltek-meg. Honnan előnkben adatik, hogy e' mi ülésünk Christussal, mondattársék az ítélet tételre, és az ott való voxolástra nézve-is: egy törvény el nem mulik a' mi voxunk értelmünk vétele, hozzá szollásunk nélkül; el-annyrá, hogy nem csak az a' tekintet élelvezheti hitünket, hogy Christussal mint Közönséges személlyel, jussunk légyen az menyben ülésben; hanem hogy egyszer s-mind ő velle egyetemben Birák-is leszünk. Melyhez képest, ha valamely bün, vagy akar mi rámadna mi ellenünk, s-kárhoztatna minket; nem lenne meg a' törvénye, a' mi voxunk nélkül. Hiszem, nagy bátorságos állapot ez! mert imé ténnen magadnak kellene magadat kárhoztatnod, meg-sententiáznod, ha meg-sententiáztatnál: melyet magad fejére, s-veszedelmére mint cselekednél? bizony semmiképpen nem.

Illyen meg-ingadozhatatlan erős fundamentuma, a' mi hitünknek, Christusnak az Isten jobjára való *ülése*, tökéletes meg-igazulásunk, és minden bizonyal-*való idvezülésünk felől*; akarminémő kárhoztatások, és kárhozat ellen.

Hafz-

Hafznai. 1. Innen nyilván érthetjük, mely nagy *boz-Hafznai* szuság-tévők, ez Hit-ágazatnak nem igazán Ertői Vallo, az önön lelkeken: mint leg-közelebb, a' *Lutheranus* Atyafiak, kik a' Christus Testének *Ubiquitasa* Mindenütt-léte kedveért; nem akarják hinni sőt csak érteni-is, ez állhatatos vizsgálátnak ily erős fundamentumát, nem tudom micsoda Isteni tulajdonfágban való részesülést közösülést értvén, a' Christus Isten jobjára való ülésén: miképpen a' Menyben menetelen-is, hallatlan és ujja szü-
lettetett okos főben nem férhető széllyel-*oszlását* az Ő Testének, menyen földön, s-mint egy el-tünését. Mellyel, a' nagy képtelenségen kivől, a' Christus emberi Ter-mészetit, nem fel-magasztalják, hanem el-rontják, s-sem-mivé téstik. Ezt mindazáltal nem tulajdonétván a' Lutheranusok eleitől fogva való közönséges hitinek vallásának; hanem sok Lutheranusoknak, kiker igazabban Pseu-*do-Lutheranusok*nak mondhatni. Mert régi közönséges *Confessio*jokban, melyet ez előt nyolezvan esztendőckel irtak, úgy-mint a' *Torgaiban*, világosan meg-valják, hogy (igy szolnak ott) a' *Christus Testének az Ur Vacsorájában, sem fel-menése sem alá szállása az égből nincsen, hanem állhatatosan és erőssen tartjuk mind két hit-ágazatot: Méne menyben, ül az Atyának jobján. Sőt a' testnek-is mindenütt jelen létét, vagy egyébve valami a' félet, a' mi a' Christus testének valóságát el-roncsa, vagy valamely hit ágazattal ellenkezzék, az Ur Vacsorájában-*való jelen léte*l kedveért, nem költünk sem javallunc.*

Ífínét az előt, tizenhárom esztendővel költ egy *Postil* laban, melyet *Lipsában* nyomtattak 1569-ben illyen szöök olvasatnak: *S Az Christus menyben Meneteli, minémő los légyen, meg-mutatja az Irás. Fel-ment láthatolan, testi és*

Dextra Dei, non est certus aliquis & circumscriptus in Caelo locus: sed est ipsa omnipotens Dei virtus, quae caelum & terram implet: in cuius potestate non est certus locus: sed secundum humanitatem suam, realiter sita. Hutteri Compend. Loc. I I I. quest. 34. Porro nec hoc docemus, aut fingimus, (id quod termé-Lutherus

24
 quoque S. *természet szerént való mozgással, &c. &c. Mert fel-menvén, az*
 memorie *emberi természet né változtatta Isteni természeté, sem úgy szél-*
 monuit) *lyel nem oszlatta azt, hogy mindenütt legyen az Isteniséggel, noha*
 quasi in *az egyesülés fel-bonthatatlan. Azt jelenti e' Postillator,* a Pra-*
 Cena hac, *faciának végiben, hogy e' tudományt a Vitebergai Schola, negy-*
 ulla fiat af- *den esztendoknél tovább (az az, a' Reformatiottul fogva)*
 censis, aut *vallotta, és oltalmazta a' mint akkor-is, szívessen, és mindnyájan*
 ascensio *a' Hasznai Academicának (holot írta 30 Martii 1561 e' Postil-*
 corporis de *lat) Doctoris is egyező értelemmel.*
 Caelo; sed *utrumque fidei articulum: Ascendit ad Caelos, Sedet ad dextram Patris. Ac ne carnis*
 ac firmiter *quidem ubiqutatem, aut quicquam quod vel veritatem Corporis Christi tollat, vel ulli*
 retinemus *fidei articulo repugnet, propter praesentiam in cena, fingimus, aut probamus. Confess.*
Torgensii Typi Carami anis. 1574, Artic. III. 9 Ascensus Christi in caelum, qualis fue-
rit, offendit Scriptura. Ascendit visibiliter corporali & Physico motu, &c. &c. Neque
enim ascendendo humanam naturam, in divinam mutavit, aut ita diffudit, ut sit ubique
*cum divinitate, & si inseparabilis est unio. In Die Ascens. Dom. pag. m. 392. * Hoc unum*
studiosè curari, ut Doctrinam Catholicæ Ecclesiæ purè proponerem, quam & Schola Vi-
tebergensis ultra 40 annos & adhuc sincerè tuetur, & Præstantissimi Viri hujus Scholæ
Professores, &c. Hafniæ 30 Martii. A Christo nato 1561. Praefat. proximè fin.

Ezeket hozom-bé a' végre, hogy a' Lutherista Atyafia-
 kat emlekeztetném régi Hitekre; és értésekre adnám,
 hog' külömb itélettel itélünk régi Vallások f. Vallóik felől;
 külömben ísmét a' májjak közzö, azok felől a' kik attol el-
 távoztak; melynek is im láthatják, mely nag' kárát valják.

De leg nyavalyásbul vagyon a' szegény Papistaknak dol-
 gok, kik e' *Christus Isten jobjára ülése* Tudományának, töb-
 bire semmi hasznát nem vehetik, azok miat, a' Szent Irás
 ellen fel-tött Tanúságik miat, mellyeket már az előt, mi-
 kor még ez illyen, buskodo lelki esmérteket hathatof-
 san meg vidáméto szép lelki folyamokra nem-is kaphatta-
 nak, az elmékbé bé-hintenek; mellyekkel jo ideincel-fogal-
 lódtanak f. foglálódnak, és fel-kötődik szájok, hogy ez drá-
 ga Lelki abrakot mennyei cledélt, ingyen se kostonhassák.

Illyen

GYÖZKÖDÖ HIT. 23
 Illyen Regulák e' félék: A' Választás lott az eleve el-lá-
 tott cselekedetekből: Vagyon embernek az Ujjonnan-születés e-
 löt-is szabad akarhatja az igaz idvésséges jora: A' cselekedetekből
 vagyon az igazulás Isten elöt: A' jo cselekedetek, érdemlöji az ö-
 rök életnek: Nem lehet senki bizonyos kivált-képpen-valo men-
 nyei jelenés nélkül, ha el-választatotté idvésségre, vagy nem:
 Nem-bizonyosok a' hívök a' felöl-is, ha- maradnaké holtokig-
 lan meg, a' hitben és szent életben? s-e szerént, nem lehet sen-
 ki bizonyos idvésségé felöl: söt átkozott a' ki maga felöl azt meri
 hinni s-állani. Es így szüntelenül- való kételkedés alát tar-
 tatnak a' meg-síratandó szegény Lelkek, nem tudván bi-
 zonyal mint léfzen holtok urán dolgok: hová mennék,
 menyországban-e vagy pokolban, az ö:ök tüzre. Oh nyo-
 morult, oh igye fogyott Hit és Vallás! Oh meg-omladozott
 meg-romlott kutak, mellyekben nincsen viz, állandó vigafz-
 talásnak vize! Nincs hát nékik, oly bátorságos Kezefek,
 olly Christust nem esmérnek, nem hisznek, a' kívül együt,
 mikor az ö vétekben megholtak volna, ö általa meg-elevenít-
 tettek, együt fel-támasztattak, s-együt helybeztettek volna
 menyben Christusban, mint főben, miképpen szent Pál vi. Eph. 2. 5. 6.
 gasztalja az igaz Hívöket! és hogy immár e' Christus Isten
 jobjára magasztaltatván, a' tellyes erőt, hatalmat és mélt-
 toságot el-vötte s-a' végre vötte volna, hogy a' mely nagy
 idvésséget lok keserves szenvédéssivel és szörnyü halálá-
 val e' földön tökéletesen az övéinck meg-szerzet, abban
 valósággal-is részeséseren öket, mind ez életben kezdet
 képpen, a' Meg-igazulásban, Fiuvá fogadásban, Meg-
 szentelésben; mind penig tellyessen és tökéletesen arra
 bé-is iktatná jutatná az Egekben: nem áihatván néki eb-
 ben ellent, és egy juhás-ú ö néki, kezéből ki nem ragadhatván
 Joh. 10. 28.

C

(mert

(mert ott tartya azokat, mint szent Jánosnál állatá) *sem An-
gyal sem brdög, sem semmi nemü teremtt állat*, mellyek mind
Rom. 8. 38. *lábai alá*, tellyes hatalma alá *vettettek* volna ő néki, birna
Eph. 1. 22. vélték valamint akarná; annál inkább *femmi bűn, femmi*
erőtelenségek hibák fogyatkozások, azoknak idvélsége-
ket el nem fordíthatnák: nem a magok erejéért (mely
igen kicsiny) hanem hogy ez erős Király *tartaná kézen*
öket: *f-ez okon, ha el esnek is; nem romolnának öszve*, mint
Pc. 37. 24. Dávid énekli Solt. 37. 24; *ha napjában szintén hetszer es-*
nének is, fel-kelnének f-nem vesznének el, mint a gonoszok,
Erov. 24. mint Salamon szoll a Példa beszédekben; mert ugyan
16. *lehetetlen is az ő el-veszések*, az igazságnak ízája állatja.
Math. 24. 7. 24. Lásd. 2. Cor. 4. 9. Joh. 4. 14. &c. Oh azért még is nyomor-
rult, fok, igen fok képpen nyomorult igyc fogyott vallás!
Oh meg-omlott kutak, mellyekben nincsen viz! Nem
gyözködhetnek hát bezzeg ők a' mái Romai vallásban,
azzala' hit gyözködésével, mellyet szent Pál a' régi Romai
Valláson lévőeknek ki hozot, f-rá tanéttotta őket, Rom. 8.
el-kezdvén a' 28-dik versen, a' caput végéig. Nem csuda
hát hogy kiváltképpen a' 31-dik, 33-dik, 34 dik, 35-dik
versekbéli kérdéteket, f-rá való feleleteket, ha ajakokra
fel-vezik is, de hitbéli álhathatos bizodalommal f-lelki
dicsekedéssel mondani f-vallani nem mérészik. Könyö-
rüljön Isten rajtok, meg-nyitván szemeket hogy lássanak,
Tit. 2. 11. és a' fok kétségeknék f-ürü felhője alol, a' *fel-verradott ke-*
gyelemnek világos országában jöhesse nek-ki!

2. Hafzon, mely vigasztalásnak és oktatásnak Hafzna
egyszerf mind. Boldog tehát ellenben, oh igen boldog, az
Isten igaz Anyaszentegyházának e' földi fok kefeür szeren-
es telenségek f-késértetek alatt is állapotja; mellyet Isten e'
min-

minden vigasztalásokkal f-lelki gyözködő örömmel gaz-
dag és tellyes értelemre Hitre méltóztatott, jutatot! Oh
Istennek áldott *Gileadja*, melyben ez szív erősítő f-ör-
yendeztető *Balsamumok* teremnek és folynak! Vagyon hát
minn! Isten serege, f-mi véget már nem barmodat csak f-
mindeneder, hanem tennen magadat is, a' buzgoságos
háládatoknak tűzében szüntelen ölfel- vinned és élő, *szent*
f-Istennek kedves áldozatúl, meg-áldoznod! *Jofue* felől vagyon
Rom. 12. 17. *fel-jegyezve*, hogy minckutánna Isten az Emorreusoknak
Jof. 10. 24. 25. amaz ött Királyokat kezében adá, nem öleré addig meg
azokat, hanem elő híván Izraelnek minden férfait, azok
előt az ő alatta lévő Had-vitélő fő fő Rendekkel az ött Ki-
rályoknak nyakokra hágata, és meg-tapodtatá lábokkal:
bizonyos jelenségül, hogy Iste a' több ellenségeken is szin-
tén ugy győzedelmet ad nékik: *Ne féljete az t mondja vala*
nékik, és meg ne rettenyete: erős sésetek meg és bátoricsátok meg
magatokat: mert e' képpen eselekedik az Ur minden ellenségeitek-
kel, a' kik ellen hadakoztok. Oh bizonynal a' mi lelki *Jofue*
az Ur Jéfus Christus, minckutánna már ő minden mi el-
lenséginket meg-győzvén, azokat lába alá vetette, ezent
hag' g a' mi nekünk is eselekednünk azokon hit által: annak
jelenségévől, hogy egykor minden bizonyal valósággal is
meg tapodjuk a' mi ellenséginknek nyakokat. Ezért
mondattatik a' Jelenésben, hogy Christus *meg-váltván*
Apc. 5. 26. 10. *minket az ő vére által Istennek, minden ágazatból, nyelvből, nép-*
ből és nemzetégből, tött minket a' mi Istenünknek Királyokká, és
uralkodunk a' földön. De mondhatza, *nem látom én még azt;*
Nem csuda *mert most hit által járunk, nem látás által.* A' Chri-
stus önnön maga felől is azt állatja az Apostol, hogy *most*
2. Cor. 5. 7. *nem látjuk még, hog' neki mindenek birodalma alá vettettek volna.*
Díd. 2. 25.

Most még nem, mivel ő most az égben ül, várván mint-
 Sid. 10. 11. szent Pál jelenti, *miglen az ő ellenségi samolyul vettetnek az*
 Sid. 2. v. 9. *ő lábai alá. De látjuk azért (mostan-is) Jeshu, hogy diességel*
és tisztességgel coronáztatott meg, azt mondja azon Apostol.
 Es e képpen bizonyosnak lehetünk a' felől, hogy ahnyi már
 ez, s ugy-is kell tartani, mint ha meg-lőtt volna: és látván
 őtet hogy meg-coronáztatott, magunkat-is láthatjuk
 hogy ő véle ülünk, s csendes meg-nyugott szívvel várhat-
 juk (mint önnön maga-is várja) míg mindennek bé tellye-
 fedésnek, s a' mi idvezülésünk végben mégyen, és tőkélle-
 tesen el végeződik.

Nincs hát semmi hátra, hanem hogy ezt a' nagy Vigasz-
 talást magunknak erősíté tegyük. Ugyan-is kiké ez? Ki-
 csodák Hitinek erős meg-mozdérthatatlan fundamentu-
 ma s kőszála, a' Christusnak *Isten jobjára való ulése*, tellyes
 meg-igazulások és minden bizonnal való idvezülések fe-
 lől; akar minémő rettentések, félelmek és kárhoztatások
 ellen: mert nem tartozik ez akar kikre; sőt számtalan fo-
 kak a' Christus és Hívek ellenségeinek pártján vannak?
 Meg értők ez egész Tanításban, hogy a' Christus azoknak
 nevekkel űlt Istennek jobjára, a' kiknek idveségeket,

Joh. 17. 12. Szent Attyával való kötése szerént, e földön szent halála
 által meg szerzette volt; s a' végre-is vőtte abban az ő
 igen felséges fel-magasztaltatásában a' *tellyes hatalmat*,

Joh. 17. 2. hogy a' kiket így meg-váltot, idvezérse-is valósággal, min-
 den akadályok és ellen-állások ellen hatalmasson. Mert
 bizonnal hidgyed, el-válthatatlanul őszve kötött dolgok
 ezek. (A' miket Isten egyben kötöt, ember etne válasz(z)a) Hogy
 a' Christus halála tőkélletes elég tétel a' mi bűncin-
 kért, s az Atya-is úgy vette azt bé; azzal bizonyította-
 meg,

meg, hogy fel-támasztotta őtet, és Menyben az ő jobjára
 helyeztette; külömben soha az ő tőkélletes Biroi igazsá-
 ga, őtet arra nem bocsátotta volna, hogy minck előtte
 fillérről fillérig meg nem fizetet, csak a' tömlőczből-is
 ki-bocsáthatta volna; nem hogy arra az igen felséges
 méltoságra emelte volna az ő jobján, tellyes hatalommal
 kezében bocsátván, hogy azokat a' kikért vért ontot, jó
 tevezése szerént: *meg és tartaná minden gonoszul*, Joh. 17. 12
 miglen oda vinné, a' holot ő vagyon, mely-is az ő akarata-
 ja: *Atyám, a' kiket nekem adtál, azt akarom hogy ott legyenek*
a' bölén vagyok. Joh. 17. v. 24. Hát a' Christus Halála táján
 kereskedjél; annak igyekezzél végére menni, ha Holté
 te éretted-meg a' Christus: mellyet ha fel-találz, te di-
 csekedhetel egyik lelkedben, s győzköddhetel hittel, az
 Apostollal Rom. 8. 34. *Kicsoda a' ki kárkoztatna? Christus*
az a' ki meg-holt, sőt a' ki fel-támasztot: ki az Istennek jobján is
vagyon: ki efedezik is mi éretünk.

De honnan tudod-meg, hogy te vagy egyik minden bi-
 zonnal, a' kiért Christus meg-holt, s a' kinek halála által
 idveség szerzetett? Hogy az Isten titkos végezésének
 könyvében nézhetnél, s onnan tanulharnád-ki, ha vagyé
 azok között, kiket Christus Joh. 17. oly gyakorta emle-
 get, hogy e' végre, az az, hogy halála által meg-váltaná,
 ő néki adot; abból kéteder csak ki-vegyed, mert a' lehet-
 tetlen. Hát hova folyamodol? Talám amaz köz hitre:
 A' Christus meg-holt ugymondnak, *mindenekért; azért én*
érettem-is? Fővenyen vetett fundamentum ez: *oh ne*
épés ezen! mert csak mi kárhoztatásnak zivatara-is le-
 rontja; s nagy léfzen a' romlás. Csak a' miket már meg-
 hallottal-is, eléggé meg-hamisítják ez *pseudoprincipiumot.*

Leg-elsőben, jussón csak eszedben, mint felel vala szent Pál Rom. 8. 34. ama' kérdésre: *Kicsoda a' ki kárhoztarna.* Holot tudod mely erőssen együve köté e' négyet: *a' ki megbolt; a' kifelerámadot; a' ki Isten jobján vagyon; és a' kiefedezik ú.* Ahonnan nyilvánással a' jó-ki, hogy a' kikért meg-holt, azokért fel is támadot. Isten jobjára-is ült, fefedezik-is értek. Avagy csak ez egg'en próbáld-meg a' dolgot: *eszedeziké Christus mindenkért?* Nem vehedd mindjárt eszedben? Tekénthezze ama' könyörgésében Joh. 17. ott Christus a' 9 dik versben, önnön maga nyilvánással tagadja hogy ő mindenkért könyörögne: *En nem a' világért könyörögök, hanem azokért, a' kiket nekem adtál.* Másodsor, ha Christus mindenkért meg holt, mi az oka hát hogy nem mindenek idvezülnek, hanem elkárhoznak sokan? Nem vött volna hát ugy Christus, az Atyának jobjára-való ülésében elégedendő hatalmat, az ő tőlle meg-váltattaknak hatalmas meg-tartásokra: erősebb volna hát ő nállánál nem csak az Eördög fe' Világ, hanem- akár mi büa, femberi élet-is, a' szent Jánosnál lévő szép bizonyé-tatok ellen, cap. 10. §. 28, 29. Oh mely gyarító és bizony-talan Idvezítőnk volna ugy ő nekünk! mely távul légyen.

Máfuva máfuva fogj azért. Im igazérlak én egyre, bizonyosra, és a' mely soha markodban nem szakad. Hal-

Matt. 7. 21. hacza mit mond vala az Angyal Josephnek: *Szűlfiat, és nevezed őtet Jeshuának: mert ő szabadítja meg az ő népet az ő bűnőktől.* Kikermond, hogy meg-szabadét? az ő népet ugymond. Akarodé azért tudni, ha téged szabadétottre meg-Christus, *egyetlen egy áldozatjával* minden büncidről? Eő népel légy, mert la, azt mondja, hogy meg-szabadétja. Mondhacza: Istennek hála az is vagyok: En azt kérdem, honnan

honnan tudod, vagy bizonyítod: abbólé hogy keresztyén vagy, meg-kereszteltkettél, vallod az igaz keresztyén hitet, és annak szabadságával f-justával élsz? Nem, elég ez, mert Judas, Simon Magus, f-több Hypocriták-is, meg-cselekedték ezeket, f-ugyan elveztek. Sőt azt mondja szent Pál, hogy *minden marháját alamisában oszt-hatja valaki, jövendőt mondhat, tudhat minden titkokat és bölcseséget, oly nagy hiti lehet, hogy az hegyeket helyekből el-viheti, sőt magát a' Vallásért megús ettetheti;* de még csak ezekkel nem idvezülhet. Két képpen az ember Christus népe: vagy külső képpen csak, vagy beső képpen-is egyfzer f-mind: e' jó; ama' nem használ; főt a' kik csak így Isten. Népe, áhon szent Mathenál a' sententiajok: *soha nem esmértelek titeket, a' dozzatok el-én töllem álnokságnak cselekedői.* Lásd az őt bolond Szűzeknek példájokat is **Matt. 25. §. 1, 2, &c.** Meg mondja szent Pál, micsoda Népet váltottam-gy-Christus szent halálával: *Ki adta ő magát mi értünk, hogy meg-váltana minket minden hamiságtól, és tisztétana magának, jo cselekedetekre való igyekezettel buzgo, kiváltképpen való népel.* Illyen népe légy hát Istennek: leg-elsőben-is igaz idvezítő hited légyen, mert *hit által tisztulnak meg a' szívvek,* azt mondja szent Péter: *f-kiváltképpen való Nepe-is Christusnak, illyen hit által (mely nem mindenké, nem köz a' Hypocritákkal) lélfesz: de ennek felette meg-is gyümölcsöztesd e' te hitedet, nem külső jo cselekedetekkel csak, hanem belsőkkel-is, kiváltképpen, ezekre fegyhetetlen szent igyekezettel való szünetlen gerjedezéssel, buzgosággal: a' lankadság, lágy melegség nem áthat-meg az igaz és idvefséges keresztyénséggel. Forj tehát f-buzogj, azt hagygya a' Szent Lélek. Fő képpen penig ebben erőlködjél.*

1. Cor. 13.
2. §.

Matt. 7. 23.

Tit. 1. 14.

Act. 15. 9.
2. Thess. 3.

Apoc. 3. 7.
15, 16, 17,
18, 19, &c.

32 **GYÖZKÖDŐ HIT.**

ködjél a mi meg-tarto Istenünknek tudományát meg-ékesíteni, hogy meg-tagadván a hitetlenséget, és e világi kívánságokat, magadra nézve mértékletesen, egyebekre nézve igazán, Istenedre nézve szentül, kegyessen és jelen-való világon: Így ezzel is külön szakadván e világtól, kiváltképpen való Népe lehetsz Christusnak. Ihol már az igaz út és mód, a mely által csalhatatlanul végére mehez, ha holté Christus meg éretted, te vagyé egyike azoknak, kiket Christus az ő bűnökéből meg-váltot; vagy nem.

Nolza azért, oh istenes Lélek! a ki itt lelkedet bizonyosfájtórted, és már bizonyosfájtórt hittet vagy; merjed kérlek fel-venni bátran ez hiteddel, s magadra szabni; lelked repdesésével, ama' szép lelki dícsékedést az Apostollal: Gyözködjél diadalmassan hitből, e világi minden keserves keresztid közör, e gonosz világon, a testen, a bűnön, a halálon, a poklon és kárhozon; tőt halálad óráján is, ez telyes hitbéli bizodalmas szók forogjanak szivedben, lel-

Rom. 8. 7. kedben, s ha szolbacz, nyelvden is: Tudom hogy nekem, ki Isten szes-
28, 29, 30. ves, mindenek javára szolgáljak, ki az ő vécéleste szerent el-tudattam,
26. vécig el választattam, el-bivattam, meg-igazéttattam, meg-is dícsőítettő
kezdet képpen, és tellyelen is meg-dícsőítetem. Ha Isten velem, kicsoda
ellenem? ki az ő tulajdon drágalatosfiát nekem adván, mit ne adna már
ővelke énnék? Kicsoda vádol engem, Isten választottját? az Isten a ki meg-
igazéti. Kicsoda a ki hárbóztatna? Christus az, a ki meg-holt, sőt a ki fel-
sámadot, ki az Istenet jobján is vagyon, ki esedezik is én érette. Kicsoda
sákafti-el engem a Christus szerelmétől nyomorgatásé, s borongato keserű-
ségé, üldözésé, meztelensége, veszedelmei, fegyverét sőt inkább mind-
zekké győzedelmeisnel, is feltebb-valo hissem, hogy léftek az általa, ki engő-
szereset. Mert én magammal bizonyal-el-hitettem, hogy sem halál, sem é-
let, sem Angyalok, sem veszedelmeiségek, sem hatalmaságok, sem jelen va-
lók, sem következendők, sem magaság, sem mélység, sem semmi egyéb
beremtet állat, el nem szakaszhat engem az Istennek szerelmésél, mely
vagyon az én Uram Jésus Christusban. Amen! Amen!

